

Zatwierdzam

Warszawa, 28 października 2024 r.

.....

Protokół nr 01/2024
z I posiedzenia Grupy tematycznej do spraw podejścia LEADER
w dniu 8 października 2024 r.

W dniu 8 października 2024 r. odbyło się I posiedzenie *Grupy tematycznej do spraw podejścia LEADER*. Zgodnie z obowiązującym zarządzeniem dyrektora Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie z dnia 13.03.2024 roku w sprawie powołania *Grupy tematycznej do spraw podejścia LEADER*, w posiedzeniu wzięli udział przedstawiciele: Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, samorządów województw, regionalnych sieci lokalnych grup działania (LGD), grupy roboczej w sprawie wdrażania koncepcji inteligentnych wsi działającej w ramach Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR), Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich działającego na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz jednostki centralnej Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich +. W posiedzeniu uczestniczyło 61 osób.

Posiedzenie otworzył przewodniczący grupy tematycznej – pan Piotr Sadłocha, przedstawiciel Polskiej Sieci LGD – Federacji Regionalnych Sieci LGD. Następnie przewodniczący przedstawił formułę posiedzenia i program spotkania obejmujący piętnaście punktów.

W drugim punkcie posiedzenia odbyło się głosowanie, podczas którego na mocy uchwały nr 1 programu przyjęto regulamin *Grupy tematycznej do spraw podejścia LEADER*.

W głosowaniu wzięło udział 38 osób spośród 40 uprawnionych do głosowania. Regulamin przyjęto jednogłośnie, nikt nie był przeciw, nikt się nie wstrzymał od głosu.

W trzecim punkcie posiedzenia, na stałego zastępcę przewodniczącego GTL, spośród przedstawicieli samorządów województw, na mocy uchwały nr 2 wybrano panią Elżbietę Siemiątkowską – dyrektorkę Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich, Urzędu

Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego. W głosowaniu wzięło udział 38 osób uprawnionych do głosowania, nikt nie był przeciw, nikt nie wstrzymał się od głosu. Uchwała została przyjęta jednogłośnie.

W czwartym punkcie programu pan Grzegorz Wirtek – zastępca dyrektora Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi podsumował wdrażanie podejścia LEADER w okresie programowania 2014-2020, w tym poinformował o utworzeniu prawie 20 tysięcy miejsc pracy na obszarach wiejskich. Następnie skupił się na rozliczeniu LGD z realizacji poddziałania 19.4 *Wsparcie kosztów bieżących i aktywizacji* Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. W prezentacji zobrazował, jak wygląda sytuacja z wypłatami środków z poddziałania 19.4 w skali całego kraju i poszczególnych województw. Podkreślił, że ostatni wniosek o płatność należy złożyć do 31.12.2024 r.

Kolejne punkty posiedzenia dotyczyły wdrażania interwencji I.13.1 – *LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)* w ramach PS WPR.

Pani Jolanta Perkowska – zastępczyni dyrektora Departamentu Działań Delegowanych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) wraz ze swoim zespołem przedstawiła system informatyczny opracowany na potrzeby wdrażania PS WPR, w tym interwencji LEADER. Dla komponentu Zarządzanie LSR zostały złożone wnioski o przyznanie pomocy we wszystkich 16 regionach. Natomiast dla komponentu Wdrażanie LSR obecnie trwa testowanie systemu Platformy Usług Elektronicznych (PUE) i Centralnego Systemu Obsługi Beneficjenta (CSOB) z samorządami województw. Funkcjonalności systemu dotyczące wdrażania LSR odbiegają od ścieżki podstawowej przyjętej dla całego PS WPR i wymagają przemodelowania pod kątem systemowym, w tym dodania nowych funkcjonalności. Wersja testowa funkcjonalności systemu PUE i CSOB przejdzie w wersję produkcyjną po wydłużonych testach. Bardzo cenne jest wsparcie samorządów, zarówno w zakresie testowania, jak i wsparcie merytoryczne, polegające na wspólnym dopracowywaniu dokumentów. Dopiero w trakcie pierwszych naborów wniosków system będzie weryfikowany w praktyce, dlatego ARiMR zaleca LGD uruchamianie po jednym naborze w tym roku. Gotowość systemu PUE i CSOB do rozpoczęcia pierwszych naborów zaplanowano na 18 listopada 2024 r.

Pierwsze szkolenia online z funkcjonalności systemów PUE i CSOB odbyły się 24-26 września 2024 r. natomiast jeśli chodzi o zadania LGD, CSOB, to Polska Sieć LGD – Federacja Regionalnych Sieci LGD, we współpracy z ARiMR zaplanowała szkolenia dotyczące przedstawienia sposobów wypełniania wniosku o przyznanie pomocy w ramach Interwencji 13.1 Leader- wdrażanie LSR. w dwóch terminach: 7 listopada i 5 grudnia 2024 r. Po przeprowadzeniu szkoleń 24-26 września 2024 r. zostały opracowane filmy instruktażowe, które zostaną upublicznione przez ARiMR. Z uwagi na ochronę danych osobowych obecnie trwa anonimizacja danych osobowych widocznych na materiale szkoleniowym.

Po wystąpieniu pani Jolanty Perkowskiej przewodniczący zaprosił uczestników posiedzenia GTL do udziału w dyskusji. W trakcie dyskusji pojawiła się kwestia rozpisania ról biznesowych w ramach CSOB na trzy stanowiska: użytkownik merytoryczny, użytkownik zatwierdzający i użytkownik zatwierdzający 2. Poddano pod rozważenie potrzebę uwzględnienia sytuacji, gdzie w LGD jest jedynie 2-osobowa obsada pracowników. Ponadto LGD zwróciły się z prośbą o udostępnienie wzorów wniosków o przyznanie pomocy w celu przeszkolenia potencjalnych beneficjentów w swoich regionach z zakresu wypełniania dokumentów niezbędnych do ubiegania się o wsparcie.

Pani Joanna Gierulska – zastępczyni prezesa ARiMR uczestniczyła w dyskusji wspierając przedstawicieli ARiMR i zapewniła, że makiety WoPP w postaci PDF zostaną udostępnione grupom.

W punkcie programu dotyczącym regulaminu naboru wniosków przewodniczący GTL zaproponował opracowanie jednego wspólnego regulaminu naboru dla beneficjentów na poziomie krajowym. Pan Łukasz Tomczak, dyrektor Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi stwierdził, że jest to cenna inicjatywa, ponieważ wytyczne, na podstawie których należy oprzeć przygotowanie regulaminu, są jednakowe dla całego kraju. W związku z powyższym przewodniczący poprosił o zgłoszenie po dwie osoby z LGD i z samorządów województw do pracy nad opracowaniem regulaminu.

Przewodniczący GTL ustalił, że w pierwszej kolejności propozycja regulaminu zostanie przygotowana przez LDG i przekazana do dalszej konsultacji do przedstawicieli grupy roboczej przy Konwencie Marszałków Województw RP. Finalna wersja regulaminu zostanie zatwierdzona na drodze uchwały na kolejnym posiedzeniu GTL.

W jedenastym punkcie programu pani Beata Rodak, naczelnik Wydziału Aktywizacji Obszarów Wiejskich Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, odniosła się do pytań i wątpliwości nadsyłanych do resortu przez LGD dotyczących wdrażania interwencji LEADER. W prezentacji pogrupowała odpowiedzi na zadane pytania/wątpliwości w bloki tematyczne: małe gospodarstwa rolne, przedsiębiorczość, operacje własne LGD, operacje realizowane w partnerstwie, projekty grantowe i inne. Poinformowała również, że Ministerstwo planuje zamieścić na swojej stronie internetowej odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania.

Dużo pytań i niepewności wzbudziła płatność ryczałtowa, pani Beata Rodak wyjaśniła, że jest to płatność ryczałtowa inna niż w PROW 2014-2020, każdy projekt będzie oceniany pod kątem kwalifikowalności, racjonalności, a do tego zostanie zastosowany procent intensywności pomocy i na tej podstawie zostanie ustalona kwota pomocy, wskazana później w umowie. Proces ustalania tej kwoty w przypadku płatności ryczałtowej jest więc podobny jak w przypadku refundacji, natomiast różnica tkwi w sposobie rozliczenia operacji. Płatność nastąpi po wykonaniu zakresu rzeczowego, aspekt finansowy nie będzie podlegać weryfikacji. Nie ma z góry określonej kwoty ryczałtu, beneficjent otrzyma tyle, ile wynika z projektu jego budżetu oraz pomysłu na biznes, oczywiście z uwzględnieniem maksymalnych limitów na operację przewidzianych dla danego zakresu wsparcia.

Ponadto zwróciła uwagę, że pomimo, iż w obecnym okresie programowania nie ma obowiązku tworzenia miejsc pracy, to jednak jeśli w LSR jest wpisany wskaźnik „R.37 wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich: nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR”, to należy go uwzględniać podczas realizacji strategii.

Podczas dyskusji zapoczątkowanej przez panią Jadwigę Kulczycką, przedstawicielkę Opolskiej Sieci LGD, poruszona została również kwestia zakresu finansowania operacji własnych realizowanych przez LGD, w kontekście aktywizacji i animacji, jako ważnych zadań realizowanych przez LGD. Przewodniczący dodał, że koszty i zadania, jakie są wpisane w planie komunikacji nie mogą być finansowe z projektów własnych. Pani Beata Rodak podkreśliła, że w ramach operacji własnych możliwe do realizacji są operacje, które nie stanowią znamion aktywizacji czyli np. to, co jest w planie komunikacji. Przypomniała, co było genezą operacji własnych i że nie są one źródłem dodatkowego finansowania dla LGD tych zadań, które są do realizacji przez LGD w ramach komponentu Zarządzanie LSR. Przyznała, że w lepszej sytuacji są wielofunduszowe LSR, które mają dodatkowe, poza Europejskim Funduszem Rolnym na rzecz

Rozwoju Obszarów Wiejskich, źródło finansowania zadań związanych z bieżącym utrzymaniem biur LGD i animacją.

Ostatnią prezentację na temat interwencji I.10.10 *Infrastruktura na obszarach wiejskich oraz wdrożenie koncepcji inteligentnych wsi* wygłosił pan Bogdan Pomianek, zastępca dyrektora Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Oprócz omówienia szczegółów na temat ww. interwencji, wspomniał o pracach grupy roboczej ds. wdrażania koncepcji inteligentnych wsi działającej przy Komitecie Monitorującym PS WPR. Grupa opracowała propozycje kryteriów wyboru projektów w trzech obszarach, które będą konsultowane z samorządami województw przed przekazaniem do Komitetu Monitorującego PS WPR:

1. Oddziaływanie projektu na rozwój miejscowości oraz kompleksowość rozwiązań (maks. 50 pkt). Obejmuje to m.in. zwiększenie atrakcyjności miejscowości, poprawę dostępności do usług, działania proekologiczne oraz adaptację do zmian klimatycznych.
2. Wykorzystywanie technologii cyfrowych, innowacyjnych rozwiązań oraz wiedzy i badań (maks. 30 pkt). Projekty powinny przewidywać zastosowanie nowoczesnych narzędzi, cyfryzację i możliwość rozwoju na większą skalę.
3. Zarządzanie projektem i jego funkcjonowanie (maks. 20 pkt). Ważnym elementem jest trwałość finansowa projektu, analiza ryzyka, a także włączenie społeczności lokalnej.

Omówione zostały minimalne wymagania dla grupy ekspertów - grupa ekspertów, odpowiedzialna za ocenę projektów, składa się z 7 osób, w tym przedstawiciele samorządów województw, nauki i biznesu. Każdy projekt będzie oceniany jest indywidualnie, na podstawie wyznaczonych kryteriów, a punkty są przyznawane przez ekspertów w sposób niezależny. Suma punktów dla każdego kryterium będą stanowić końcową ocenę projektu.

Podczas dyskusji nad pilotażem Smart Village, pan Łukasz Tomczak podkreślił, że w przypadku tej inicjatywy obowiązuje inne podejście do kryteriów niż w innych interwencjach, bo zakłada ona ograniczoną ilość finansowanych operacji. Budżet zakłada 10 mln zł na każde województwo. Kluczowy jest mądry i racjonalny wybór projektów z elementem smart, jako coś wyróżniającego województwa, które mają otrzymać finansowanie. Istotne jest, aby operacje zakładały wykorzystanie już istniejącej infrastruktury, co zwiększy efektywność inwestycji.

Na zakończenie przewodniczący GTL podsumował spotkanie i podziękował uczestnikom za aktywny udział.

Wnioski i ustalenia z posiedzenia:

1. Zgłoszona została prośba ze strony LGD do ARiMR Rolnictwa dotycząca:
 - zweryfikowania podziału trzech ról biznesowych w ramach CSOB, z uwzględnieniem ograniczonej obsady pracowniczej w LGD;
 - pomocy z zakresu praktycznego przeszkolenia potencjalnych beneficjentów ubiegających się o wsparcie poprzez udostępnienie PDF-ów wniosków.
2. Uzgodniono opracowanie propozycji jednego wspólnego regulaminu naboru dla beneficjentów na poziomie krajowym – przygotowanie przez LDG i weryfikacja / konsultacja przez grupę roboczą przy Konwencji Marszałków Województw RP.

Załączniki:

1. Agenda I posiedzenia *Grupy tematycznej do spraw podejścia LEADER*.
2. Regulamin *Grupy tematycznej do spraw podejścia LEADER*.
3. Uchwała nr.1 *Grupy tematycznej do spraw podejścia LEADER z dnia 8 października 2024 r. w sprawie przyjęcia regulaminu Grupy tematycznej do spraw podejścia LEADER*.
4. Uchwała nr. 2 *Grupy tematycznej do spraw podejścia LEADER z dnia 8 października 2024 r. w sprawie wyboru stałego zastępcy przewodniczącego Grupy tematycznej do spraw podejścia LEADER*.
5. Zapis I posiedzenia GTL w formie nagrania (dostępny w zasobach CDR w Brwinowie Oddział w Warszawie).
6. Prezentacje:
 - Podsumowanie wdrażania podejścia LEADER w perspektywie 2014-2020 z uwzględnieniem sytuacji związanej z rozliczeniem poddziałania 19.4 w ramach PROW 2014-2020.
 - Rola Lokalnych Grup Działania w systemie CSOB ...
 - Wdrażanie Interwencji I.13.1 – LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) – wyjaśnienia wątpliwości.
 - Infrastruktura na obszarach wiejskich oraz wdrożenie koncepcji inteligentnych wsi.

Sporządziła: Agnieszka Chmielarska-Wojtczak, sekretarz grupy tematycznej ds. podejścia LEADER, CDR Oddział Warszawa